

Päälukka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan arvopohjassa keskeistä on ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen, demokratian, rauhan, vapauden, suvaitsevaisuuden ja tasa-arvon edistäminen kaikessa kansainvälisessä toiminnassa. Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan päämäärä on vahvistaa Suomen kansainvälistä asemaa, turvata itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, vahvistaa Suomen ja suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia sekä ylläpitää yhteiskunnan toimivuutta. Ulko- ja turvallisuuspolitiikka perustuu hyviin kahdenvälisiin suhteisiin, aktiiviseen vaikuttamiseen Euroopan unionissa (EU) ja tehokkaaseen monenkeskiseen kansainvälisen oikeuden kunnioittamiseen ja vahvistamiseen perustuvaan yhteistyöhön.

Hallinnonalan toimintaympäristö

Globaalit haasteet, kuten ilmastonmuutos, pandemiat ja teknologisen kehityksen murros, vaikuttavat toimintaympäristöömme itsenäisinä ilmiöinä kärjistäen jo aiemmin tunnistettujen kehityskulkujen vaikutusta. Suurvaltojen keskinäiset suhteet ovat muuttuneet nopeasti, mikä on vaikeuttanut merkittävästi yhteistyötä sääntöpohjaisessa kansainvälisessä järjestelmässä ja heikentänyt osaltaan myös Suomen ja Euroopan lähialueiden turvallisuutta. Pariisin ilmastosopimus ja kestävä kehityksen tavoitteet määrittelevä Agenda2030 antavat perusteet lähivuosien kansainväliselle yhteistyölle ja Suomen toiminnalle.

Kansainväliset yhteistyörakenteet ml. YK-järjestelmä kärsivät erilaisista vastakkainasetteluista. Sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän ja kansainvälisen oikeuden periaatteiden puolustaminen ja kehittäminen uusia tarpeita vastaaviksi on vaikeampaa. Covid-19 -pandemia vaikeuttaa Agenda2030:n toimeenpanoa, aiheuttaa epävakautta, heikentää demokratiakehitystä ja nostaa humanitaarisen avun tarpeen ennätyksellisen korkealle. Pandemian myötä eriarvoisuus lisääntyy ja hauraat valtiot ovat entistä hauraampia. Pandemian laukaisema maailmanlaajuinen taloustaantuma asettaa vaikeita haasteita myös kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamiselle ja tekee toimintaympäristöstä entistä hauraamman. Samalla pandemian jälkeinen elpymisrahoitus, kuten EU:n elpymisväline, tarjoaa myös uusia mahdollisuuksia aiempaa kestävämmän kehityksen tukemiselle ja kaupallistaloudelliselle yhteistyölle. Nouseva protektionismi, kasvanut epäluottamus globaaleihin tuotantoketjuihin ja ylipäättään kriittinen suhtautuminen monenväliseen kauppapolitiikkaan haastavat kansainvälistä kauppajärjestelmää ja Maailman kauppajärjestön (WTO) toimintaa myös pandemian jälkimainingeissa. Kilpailukyvyn säilyttämiseksi EU:n tulee kyetä puuttumaan nykyistä paremmin erilaisiin markkinavääristymiin.

Euroopan unioni on Suomen ulkosuhteiden tärkein viitekehys ja vaikutuskanava sekä turvallisuusyhteisö. Kiinan nousu globaaliksi toimijaksi on muuttanut suurvaltadynamiikkaa. Sen keskiössä on Yhdysvaltojen ja Kiinan välinen kilpailu globaalista johtoasemasta, mikä vaikuttaa valtioiden suhteisiin maailmanlaajuisesti ja pakottaa muut valtiot ja toimijat, kuten EU:n, pohtimaan asemoitumistaan uudessa poliittisessa, taloudellisessa ja ideologisessa kilpailussa. Afrikan merkitys EU:n naapurina ja strategisena kumppanina kasvaa ja yhteistyötä on jatkettava. Kehittyvät maat ovat merkittävä osa kansainvälistä ratkaisua kestävä kehityksen saavuttamiseksi. Lähi-idän vakauden edistäminen säilyy kansainvälisen politiikan keskiössä ja suoraan Eurooppaan vaikuttavana tekijänä. Venäjä hakee merkittävämpää asemaa, mikä heijastuu myös Itämeren turvallisuustilanteeseen. Euroopan itäisen naapuruston kehitys vaatii seuranta. Arktisen alueen geopoliittinen, ympäristöllinen ja taloudellinen merkitys kasvaa. Laaja-alainen pohjoismainen yhteistyö on epävakassa kansainvälisessä toimintaympäristössä yhä tärkeämpää.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet v. 2022 ovat:

- Ulkoasiainhallinto edistää Suomen ja suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia
- Ulkoasiainhallinto edistää Agenda2030:n toimeenpanoa ja toimii ilmastonmuutoksen torjumiseksi
- Ulkoasiainhallinto edistää sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää

— Ulkoasiainhallinto työskentelee ihmisoikeuksien, tasa-arvon, demokratian ja oikeusvaltiokehityksen vahvistamiseksi

— Ulkoasiainhallinto edistää Suomen kasvua tukevia avoimia taloussuhteita ja tukee suomalaisyritysten osallistumista kansainväliseen kauppaan ja arvoketjuihin.

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisenä tavoitteena on edistää systemaattisesti sukupuolten tasa-arvoa sekä tyttöjen ja naisten oikeuksien toteutumista. Sukupuolten välisen tasa-arvon takaaminen ja edistäminen sekä sukupuolteen perustuvan syrjinnän kielto on myös Suomessa voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin perustuva velvoite.

Suomi edistää naisten osallistumisen vahvistamista sotilaalliseen kriisinhallintaan mm. tukemalla naisrauhanturvaajien koulutusta ja rekrytointia. YK:n tavoitteena on, että rauhanturvaajista 15 % ja sotilastarkkailijoista 25 % olisi naisia vuoteen 2028 mennessä. Sotilaallisessa kriisinhallinnassa palvelevien naisten osuus on noin 7 % kaikista suomalaisista rauhanturvaajista ja 20 % sotilastarkkailijoista. Tavoitteena on nostaa naisten osallistuminen noin 10 %:in edettäessä kohti YK-tavoitetta. Siviilikriisinhallinta-asiantuntijoista naisia on yli 40 %.

Suomen rauhanvälitystoiminta edistää osaltaan myös YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (Naiset, rauha ja turvallisuus) toimeenpanoa. Neljännen kansallisen Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelman valmistelussa otetaan huomioon erityisesti nykyisestä toimintaohjelmasta laadittavan loppuarviointiraportin huomiot vaikuttavuudesta toimintaohjelmassa mainittujen tavoitteiden ja 1325-päätöslauselma- ja päätöslauselma- perheen tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta. Rauhanvälitykseen osoitetuilla määrärahoilla edistetään naisten osallistumista rauhanprosesseihin ja tuetaan naisrauhanturvaajaverkostojen työtä Suomessa, Pohjoismaissa ja kansainvälisellä tasolla.

Kehitysyhteistyön päämääränä on äärimmäisen köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen sekä ihmisoikeuksien toteutuminen. Suomen kehityspolitiikan yhtenä päätavoitteena on naisten ja tyttöjen oikeudet ja aseman vahvistaminen. Tämä näkyy muun muassa Suomen YK- ja kansalaisjärjestöjen rahoituksessa ja maaohjelmissa. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen, tuetaan arviolta 437 milj. eurolla kehitysyhteistyömäärärahoista.

Sukupuolinäkökulman vahvistamiseksi kehitysyhteistyössä Suomi tavoittelee vaiheittain EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85 % sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita sekä sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamista kaikessa kehitysyhteistyössä. Vuonna 2022 kehitysyhteistyömäärärahoista rahoitettavista uusista hankkeista n. 50 % sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita.

Kestävä kehitys

Ulkoministeriö toteuttaa valtioneuvoston kestävä kehityksen selontekoa hallinnonalallaan erityisesti Suomen globaalien vastuun osalta. Suomen ulkopolitiikka kokonaisuudessaan edistää kestävä kehitystä ja toiminnan johdonmukaisuutta parannetaan kaikkien hallinnonalojen kesken. Ulkoministeriö edistää ilmastopöytäkirjojen toimeenpanoa ja osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön, jolla rajoitetaan ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista. Kehityspolitiikan perustana on Agenda2030 ja sillä tuetaan kehittyvien maiden kykyä saavuttaa kestävä kehityksen tavoitteet tuoden myös esille Suomen kokemuksia ja käytänteitä. Ulkoministeriö toimii aktiivisesti Agenda2030:n tavoitteiden saavuttamiseksi myös mm. kauppapoliittisin keinoin sekä edistää ilmastonmuutoksen torjuntaa ja sopeutumista ilmastonmuutokseen kaikilla ulko- ja turvallisuuspolitiikan sektoreilla. Ulkoministeriö toimii omassa kehityspolitiikassaan ja EU-vaikuttamisessaan niin, että kehitysmaiden kestävä kehityksen investointeihin saadaan mukaan yksityistä rahoitusta ja yrityksiä. Ulkoministeriö tukee kestävä kehityksen edellytyksiä myös siviilikriisinhallinnan, rauhanrakentamisen ja -välityksen keinoin.

Ulkoministeriön hallinnonalalla edistetään vuoden 2022 talousarvioesityksessä hiilineutraaliustavoitetta globaalisti yhteensä arviolta noin 369 milj. eurolla, mikä vastaa v. 2021 tasoa. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on ruokaturva, veden ja energian saatavuus sekä luonnonvarojen kestävä käyttö, tuetaan arviolta 283 milj. eurolla kehitysyhteistyövaroista. Kehitysyhteistyön finanssisijoituksista tuetaan 130 milj. eurolla YK:n kestävä kehitystä tavoitteita tukevia hankkeita ja ohjelmia. Finanssisijoituksista ilmastorahoitukseen on tarkoitus kohdentaa n.

60 %. Finnfundin pääoman korotuksesta 10 milj. eurolla tuetaan ilmastohankkeita arviolta n. 7,5 milj. eurolla. Ulko-ministeriö työskentelee myös tutkimus- ja innovaatiotoiminnan vahvistamiseksi. Lisäksi tuetaan pääluokkaan osoit-euista muista määrärahoista muita hiilineutraaliustavoitteita tukevia hankkeita, esim. musta hiili -hankkeita.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2021	2022
		varsinainen	esitys
		talousarvio	
24.30.50	<i>Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle</i> — kehitysyhteistyövaltuus	268,19	268,19
24.30.66	<i>Varsinainen kehitysyhteistyö</i> (siirtomääräraha 3 v) — kehitysyhteistyövaltuus	671,19	556,02
24.30.67	<i>Demokratia- ja oikeusvaltiotuki</i> (siirtomääräraha 3 v) — kehitysyhteistyövaltuus	-	3,00
24.30.89	<i>Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset</i> (siirtomääräraha 3 v) — kehitysyhteistyövaltuus	129,73	10,00

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2020—2022

		v. 2020	v. 2021	v. 2022	Muutos 2021—2022	
		tilinpäätös	varsinainen	esitys	1000 €	%
		1000 €	1000 €	1000 €		
01.	Ulkoasiainhallinto	268 438	282 371	282 371	—	0
01.	Ulkoasiainhallinnon toimintame- not (siirtomääräraha 2 v)	239 721	251 236	255 318	4 082	2
20.	Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiin- teistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)	2 978	2 987	1 896	-1 091	-37
(21.)	Ulkoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomää- räraha 2 v)	2 005	—	—	—	0
29.	Ulkoministeriön hallinnonalan ar- vonlisäveromenot (arviomäärära- ha)	11 434	13 648	13 857	209	2
74.	Talorakennukset (siirtomäärära- ha 3 v)	12 300	14 500	11 300	-3 200	-22
10.	Kriisinhallinta	42 899	73 665	75 915	2 250	3
20.	Suomalaisten kriisinhallintajouk- kojen ylläpitomenot (arviomäärä- raha)	26 544	53 080	53 080	—	0
21.	Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (kiinteä määrära- ha)	15 000	17 585	18 485	900	5
22.	Rauhanvälitys (kiinteä määrära- ha)	1 356	3 000	4 350	1 350	45
30.	Kansainvälinen kehitysyhteis- työ	928 266	903 789	848 905	-54 884	-6
50.	Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle	—	0	—	—	0

	v. 2020 tilinpäätös 1000 €	v. 2021 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2022 esitys 1000 €	Muutos 2021—2022	
				1000 €	%
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	735 536	761 059	706 175	-54 884	-7
67. Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirtomääräraha 2 v)	3 000	3 000	3 000	—	0
88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)	60 000	10 000	10 000	—	0
89. Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (siirtomääräraha 3 v)	129 730	129 730	129 730	—	0
90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot	93 867	93 539	107 180	13 641	15
50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	1 741	1 641	1 641	—	0
51. Hädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)	18	45	45	—	0
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	87 632	86 653	99 894	13 241	15
68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	3 000	4 400	4 800	400	9
87. Pääomasijoitus Instex S.A.S.:lle (siirtomääräraha 3 v)	100	300	300	—	0
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	1 376	500	500	—	0
Yhteensä	1 333 470	1 353 364	1 314 371	-38 993	-3
Henkilöstön kokonaismäärä ¹⁾	1 419	1 466	1 473		

¹⁾ Hallinnonalalla arvioidaan olevan lisäksi sotilaalliseen kriisinhallintaan palkattua henkilöstöä v. 2022 enintään n. 400 henkilötyövuotta, siviilikriisinhallintaan palkattua henkilöstöä n. 135 asiantuntijaa ja ulkomaanedustuksen toimipisteisiin asemamaasta palkattua henkilöstöä n. 948 henkilöä.

01. Ulkoasiainhallinto

Selvitysosa: Ulkoasiainhallinto palvelee koko valtionhallintoa, kansalaisia, yrityksiä, järjestöjä, mediaa ja muita yhteistyökumppaneita. Ulkoasiainhallinnon toiminta nojaa kattavaan edustustoverkkoon. Muuttuva ympäristö vaatii ulkoasiainhallinnolta ennakkointia, seurantaa, analyysiä, viestintää ja resurssien joustavaa käyttöä. Ulkoasiainhallinnon keskeiset vaikuttamisen välineet ovat tehokas kahden- ja monenvälinen diplomatia eri tasoilla sekä tuloksellinen viestintä. Ulkoasiainhallinto hyödyntää toiminnassaan enenevästi digitaalisia ratkaisuja.

Suomi toimii Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajana v. 2022 ja Barentsin euroarktisen neuvoston (BEAC) puheenjohtajana vv. 2021—2023.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Ulkoasiainhallinto asettaa vuodelle 2022 seuraavat alustavat tulostavoitteet, jotka tukevat pääluokan perusteluissa asetettuja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita:

- Vahvistamme Suomen kansainvälistä asemaa ja turvallisuutta muuttuvassa maailmanpoliittisessa tilanteessa. Tavoitteena on yhtenäinen, vahva ja toimintakykyinen EU, jolla on kyky ratkaista globaaleja haasteita ml. pandemiatilanteen jälkihoito
- Tuemme johdonmukaisesti monenkeskistä sääntöpohjaista järjestelmää ja yhteistyötä sekä toimimme kansainvälisen oikeuden, demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien, erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien, vahvistamiseksi. Toimeenpanemme Suomen jäsenyyttä YK:n ihmisoikeusneuvostossa vv. 2022—2024
- Toteutamme tavoitteellista ilmastoulkopolitiikkaa ja tuemme ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista kaikessa toiminnassamme. Ilmastomuutosta ja luonnon monimuotoisuutta tarkastellaan kokonaisuutena
- Toteutamme ihmisoikeusperustaista kehityspolitiikkaa, joka poistaa köyhyyttä ja vähentää eriarvoisuutta
- Vaikutamme EU:n kauppasuhteiden kehittämiseen ja kauppasopimusten toimeenpanoon sekä edistämme Suomen vientiä ja suomalaisten yritysten liiketoimintamahdollisuuksia talouskasvun ja työllisyyden tukemiseksi. Vahvistamme edelleen Team Finland -toimijoiden yhteistyötä ja resursointia
- Syvennämme ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä Ruotsin ja lisäämme Norjan kanssa tehtävää yhteistyötä. Edistämme Itämeren ja arktisen alueen vakautta. Jatkamme ja kehitämme kumppanuuteen perustuvaa Nato-yhteistyötä
- Osallistumme konfliktien ennaltaehkäisyyn ja rauhanvälitykseen ja -rakennukseen sekä kansainväliseen kriisinhallintaan. Edistämme kansainvälistä yhteistyötä monipuolistuviin turvallisuusuuhkiin varautumiessa ml. uusien teknologioiden kehitykseen liittyvät turvallisuushat, hybridi- ja kybervaikuttaminen ja terrorismin torjunta. Toimimme kansainvälisen asevalvontajärjestelmän vahvistamiseksi
- Vahvistamme edelleen suhteita Yhdysvaltoihin. Ylläpidämme tiiviitä ja toimivia suhteita Kiinaan ja Venäjään EU:n yhteisten politiikkalinjausten puitteissa. Tiivistämme suhteita Aasian nouseviin talouksiin. Monipuolistamme ja syvennämme suhteita Afrikkaan Suomen Afrikka-strategian pohjalta
- Vahvistamme vastuullamme olevien maahantuloasioiden käsittelyä ministeriössä ja edustustoissa, erityisesti liittyen työperäiseen maahanmuuttoon
- Kasvatamme Suomen vaikuttavuutta ja suomalaisen osaamisen kiinnostavuutta suunnitelmallisella maakuvatyöllä
- Vahvistamme ja laajennamme edustustoverkkoa hallitusohjelman linjausten mukaisesti. Vuonna 2022 tavoitteena on avata kaksi uutta edustustoa.

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 255 318 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) ulkoasiainhallinnon toimialaan liittyvien tutkimusapurahojen maksamiseen
- 2) Suomeen suuntautuvien ministerivierailujen menojen ja niihin liittyvän tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen.

Selvitysosa:

Ulkoasiainhallinnon toimintamenot vuonna 2022 (euroa)

Ministeriö	81 456 000
Toimintamenot	15 700 000
Henkilöstömenot	65 756 000

Edustustot, 93 toimipistettä¹⁾	153 962 000
Toimintamenot ²⁾	76 537 000
Henkilöstömenot	77 425 000
Hallinnonalan toimialavastaavat menot	19 900 000
Tietohallinto	16 000 000
Kiinteistöhallinto	1 900 000
Turvallisuus	2 000 000
Yhteensä	255 318 000

¹⁾ Toimipisteiden lukumäärä alueittain: Eurooppa 30, Itä 7, Aasia ja Amerikka 27, Afrikka ja Lähi-itä 20 ja pysyvät ja erityisedustustot 5 toimipistettä. Vuosina 2021 ja 2022 perustettavien edustustojen sijainti päätetään erikseen.

²⁾ Lisäksi kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenoihin arvioidaan käytettävän momentin 24.30.66 määrärahoja yhteensä 7 000 000 euroa.

Edustustojen henkilöstömenoissa on esitetty lähetetyn henkilökunnan peruspalkkojen lisäksi seuraavat ulkomaan edustautumisen korvaukset: paikallis-, puoliso- ja lapsikorvaus, olosuhdekorvaus, lasten koulutus- ja päivähoitokorvaukset, hautajais-, kotiloma- ja tapaamismatkat, varustaumiskorvaus sekä muuttokorvaus. Paikalta palkatun henkilöstön henkilöstömenot sisältyvät edustustojen toimintamenoihin.

Hallinnonalan yhteisillä menoilla katetaan vuoden mittaan ko. toimialojen menoja sekä ministeriössä että edustustoisissa.

Hallinnonalan julkisoikeudellisista suoritteista saamat tulot kertyvät pääasiassa edustustoista saatavista passi- ja oleskelulupatuloista ja ne esitetään osana edustustojen nettobudjetoituja toimintamenoja.

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2020 toteutuma	2021 ennakoitu	2022 tavoite
Henkilötyövuodet	2 307	2 404	2 421
— Ulkoministeriö	858	876	868
— Ulkomaanedustus	561	590	605
— Paikallisesti palkatut	888	938	948
Työtyytyväisyysindeksi	3,6	3,7	3,7
Eläköitymisikä	65,6	66	66
Sairauspoissaolot, pv/htv	4,4	5,0	5,0

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Bruttomenot	238 034	264 308	268 577
Bruttotulot	10 835	13 072	13 259
Nettomenot	227 199	251 236	255 318
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	20 389		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	32 910		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	5 127	6 803	7 118
— suoritteiden myyntituotot mom. 12.24.99 (viisumien käsittelymaksut)	5 248	19 00	32 000
Tuotot yhteensä	10 375	25 803	39 118
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	11 623	10 661	11 789
— osuus yhteiskustannuksista	18 758	16 576	18 832
Kustannukset yhteensä	30 381	27 237	30 621
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-20 006	-1 434	8 497
Kustannusvastaavuus, %	34	95	128

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina ulkoasiainhallinnon suoritteiden maksuista annetun asetuksen (377/2014) mukaiset tulot sekä edustustojen pankkitilien korkotulot. Vuodesta 2015 lähtien viisumien käsittelymaksut on bruttobudjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Edustustoverkon vahvistaminen	1 000
Edustustoverkon vahvistaminen, perustamiskustannukset (HO 2019 kertaluonteinen)	-244
Edustustoverkon vahvistaminen (HO 2019)	2 000
Erityisasiantuntija IAEA-hallintoneuvostokaudelle Suomen Wienin suurlähetystöön (siirto momentilta 32.01.01)	117
Erityisasiantuntija Suomen Moskovan suurlähetystössä (siirto momentille 26.01.01)	-21
EU-tason yhteensopivat tietojärjestelmät (EU Interoperability)	1 300
Kiinan paikkariippumaton viisumikäsittely, lisäresurssointi	-36
Lisääntyneestä turvapaikanhakijamäärästä aiheutuvat menot (erityisesti perheen yhdistämiset)	217
Merikasarmin ja edustustoverkon video- ja av-laitteet (siirto momentille 23.01.01)	-120
Pelastus- ja kriisivalmiusasioiden erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa (siirto momentille 26.30.01)	-149
Rauhanvälitystehtävät (2 htv) (siirto momentilta 24.10.22)	150
Tietoturvallisuus ja muut henkilöstömenot (HO 2019)	400
Tietoturvan ja tietosuojan parantaminen kriittisillä toimialoilla (1 htv)	85
Toimialakohtaiset lisenssimenot (siirto momentilta 23.01.01)	124
Ulkoasiainhallinnon tietoturvaratkaisujen kehittäminen (HO 2019 kertaluonteinen)	-500
Ulkoministeriön viestityskeskuksen lisäresurssointi (siirto momentille 23.01.01)	-164
Ympäristö- ja ilmastoasioiden erityisasiantuntija EUE (siirto momentilta 35.01.01)	220
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-973
Palkkausten tarkistukset	676
Yhteensä	4 082

2022 talousarvio	255 318 000
2021 talousarvio	251 236 000
2020 tilinpäätös	239 721 000

20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 896 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen ylläpitomenojen maksamiseen
- 2) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen investointimenojen maksamiseen rakennus- ja korjaushankkeissa.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Ulkomailla sijaitsevat valtion omistamat tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöt ovat Villa Lante ja asunto Roomassa, Suomen Ranskan instituutti Pariisissa, Pohjoismaiden paviljonki (kolmasosa) ja Suomen Aalto-paviljonki Venetsian biennaalialueella sekä Suomen Ateenan instituutti asuntoloineen. Kiinteistöt on vuokrattu suomalaisille tiede- ja kulttuurisäätöille niiden toimintaan ulkomailla.

Rooman tiedeinstituutin käytössä oleva Villa Lanten peruskorjauksen kustannusarvio on n. 6,25 milj. euroa. Covid-19 -pandemia on viivästyttänyt peruskorjauksen suunnittelu ja toteutusta. Peruskorjauksen hanke- ja toteutus suunnittelun arvioidaan valmistuvan v. 2022.

Instituuttikiinteistöistä saatavat vuokratulot on budjetoitu momentille 12.24.20.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Villa Lanten peruskorjaus	-1 100
Vuokramuutokset	9
Yhteensä	-1 091

2022 talousarvio	1 896 000
2021 talousarvio	2 987 000
2020 tilinpäätös	2 978 000

(21.) Ulkoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

2020 tilinpäätös	2 005 000
------------------	-----------

29. Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 857 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kehitysyhteistyöhön käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Arvonlisäverolain mukaan ministeriöiden kehitysyhteistyötä varten kotimaasta ostamat palvelut ovat arvonlisäverollisia. Jotta arvonlisäverolla ei rasiteta Suomen kehitysyhteistyötä, arvonlisäveromenot budjetoidaan erikseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	209
Yhteensä	209

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	13 857 000
2021 talousarvio	13 648 000
2020 tilinpäätös	11 434 286

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkoasiainhallinnon toimitilojen rakennus- ja korjaushankkeiden menojen maksamiseen
- 2) valtiolle vuokrattujen tilojen peruskorjausluonteisten korjaus- ja muutostöiden maksamiseen
- 3) kiinteistöhallinnon toiminnan kehittämiseen.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Ulkoministeriön investointisuunnitelma sisältää n. 35 ulkoministeriön omistamien tai vuokraamien kiinteistöjen perusparannus- tai korjaushanketta v. 2022.

Momentin määrärahoissa on varauduttu kahden uuden edustuston avaamisesta aiheutuviin kertaluonteisiin kiinteistömenoihin v. 2022. Kustannusarvio uusien edustustojen kiinteistöille on yhteensä 3,3 milj. euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Edustustoverkon vahvistaminen ja muutokset kiinteistöissä (HO 2019 kertaluonteinen)	-3 200
Yhteensä	-3 200
2022 talousarvio	11 300 000
2021 talousarvio	14 500 000
2020 tilinpäätös	12 300 000

10. Kriisinhallinta

Selvitysosa: Hallitusohjelman mukaisesti konfliktinesto, rauhanvälitys ja -rakennus ovat Suomen ulkopoliittikan vahvistuva painopiste. Suomi jatkaa osallistumista kansainväliseen kriisinhallintaan hallitusohjelman sekä ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon painopisteiden mukaisesti. Työssä otetaan huomioon myös kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean antamia suosituksia kriisinhallinnan kehittämiseksi. Suomi painottaa kriisinhallinnassa kokonaisvaltaisuutta ottaen huomioon sotilaallisen ja siiviilikriisinhallinnan sekä rauhanvälityksen, humanitaarisen avun

ja kehitysyhteistyön yhtymäkohdat. Mahdollisiin nopeisiin muutoksiin kansainvälisessä turvallisuustilanteessa on vaurauduttava vastaamaan myös kriisinhallinnan keinoin. Osallistumisella kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan vahvistetaan myös kansallista suorituskykyä ja valmiuksia. Sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin palkattua henkilöstöä arvioidaan v. 2022 olevan enimmillään n. 400 henkilötyövuotta. Siviilikriisinhallintaan arvioidaan palkattavan v. 2022 n. 135 asiantuntijaa.

Sotilaallisen kriisinhallintaosallistumisen alueelliset painopisteet ovat Libanonissa (UNIFIL) ja Irakissa (Operation Inherent Resolve, OIR), mutta Suomi osallistuu myös muilla alueilla oleviin operaatioihin mm. Kosovossa, Välimeren alueella ja Afrikassa. Suomen toiminnassa korostuu kriisialueiden omien turvallisuusrakenteiden ja oikeusvaltiokehityksen tukeminen ja turvallisuustoimijoiden kouluttaminen. Operaatio-osallistumisen ohella panostetaan myös kriisinhallinnan koulutusosaamisen viemiseen tavoitteena vahvistaa kehittyvien maiden omaa kriisinhallintakykyä, mm. Afrikassa.

Siviilikriisinhallinnassa osallistumisen alueelliset painopisteet ovat Ukrainassa, Georgiassa, Irakissa ja Somaliassa. YK:n rauhanturvaoperaatioihin osallistutaan n. 20 poliisilla. Suomen osallistuminen keskitetään niihin ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden kannalta merkittäviin operaatioihin, joissa Suomen panoksella voidaan saavuttaa erityistä lisäarvoa ja vaikuttavuutta. Suurin osa Suomen siviilikriisinhallintaosallistumisesta suuntautuu Euroopan unionin operaatioihin.

Rauhanvälityksessä laajennetaan suomalaista osallistumista YK:n ja muihin rauhanvälitys- ja dialogiprosesseihin. Toimintaa suunnataan erillishankkeiden rahoittamisesta aktiivisempaan vaikuttamiseen rauhantilan edistämiseksi. Tavoitteena on myös vahvistaa suomalaisten rauhanvälitystoimijoiden verkostomaista toimintatapaa. Suomi edistää YK:n turvallisuusneuvoston "Naiset, rauha ja turvallisuus" 1325-päätöslauselman mukaisesti naisten osallistumista rauhanprosesseihin painottaen naisten ja tyttöjen oikeuksia. Nuorten rooli rauhanprosesseissa on edelleen vahvistuva painopistealue Suomen rauhanvälitystoiminnassa YK:n turvallisuusneuvoston "Nuoret, rauha ja turvallisuus" 2250-päätöslauselman mukaisesti.

20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 080 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonanparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapa-turmavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen
- 2) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin
- 3) kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavasta tuesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen
- 4) sellaisten kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muutoin osallistu, taloudellisesta tukemisesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen
- 5) kansallisen kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Käyttösuunnitelma (euroa)

04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	2 012 000
05.	Yhteiset menot	9 184 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	9 901 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 299 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	16 285 000
15.	EUTM/Malin koulutusoperaation menot	2 358 000
16.	Malin YK-operaation menot (MINUSMA)	2 388 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	6 624 000
23.	Naton Irakin koulutusoperaation menot	1 552 000
24.	EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot	1 477 000
Yhteensä		53 080 000

Selvitysosa: Operaatioiden määrärahat on mitoitettu Suomen kriisinhallintajoukkojen vahvuuksien ja tehtävävaatimusten mukaisesti ottaen huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomi suunnittelee osallistuvansa v. 2022. Näissä operaatioissa toimivan henkilöstön määrän arvioidaan v. 2022 olevan enimmillään n. 400 henkilötyövuotta.

Momentin määrärahoista arvioidaan olevan kulutusmenoja 52 680 000 euroa ja siirtomenoja 400 000 euroa. Pääosa momentin määrärahoista siirretään puolustusvoimien käyttöön.

Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot budjetoidaan puolustusministeriön pääluokkaan momentille 27.30.20.

YK:n maksamat palkkausmenokorvaukset on budjetoitu momentille 12.24.99.

2022 talousarvio	53 080 000
2021 talousarvio	53 080 000
2020 tilinpäätös	26 543 522

21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 18 485 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvasta suomalaisesta siviilihenkilöstöstä aiheutuvien menojen ja Suomen siviilikriisinhallintatoiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen
- 2) vaalitarkkailijatoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) siviilikriisinhallinnan tehtävissä toimivalle henkilöstölle otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen
- 4) siviilikriisinhallinnan projekteihin ja koulutukseen
- 5) siviilikriisinhallintaa tukevien hankkeiden valtionavustuksiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Siviilikriisinhallinta	18 185 000
02.	Vaalitarkkailijat	300 000
Yhteensä		18 485 000

Selvitysosa: Suomi on osallistunut siviilikriisinhallintaan viime vuosina 100—150 asiantuntijan vuotuisella vahvuudella. Määrärahasolla Suomi pystyy lähettämään operaatioihin n. 135 asiantuntijaa.

Momentin määrärahoista arvioidaan olevan kulutusmenoja 17 885 000 euroa ja siirtomenoja 600 000 euroa. Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet budjetoidaan sisäministeriön pääluokkaan momentille 26.01.04.

Järjestöiltä saatavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Siviilikriisinhallinnan vahvistaminen (HO 2019)	1 000
Vaalitarkkailijarekrytoinnit (siirto momentille 26.01.04)	-100
Yhteensä	900

2022 talousarvio	18 485 000
2021 talousarvio	17 585 000
2020 tilinpäätös	15 000 077

22. Rauhanvälitys (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sellaisen rauhanvälittämistoiminnan menoihin ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu
- 2) rauhanvälitystä tukeviin kahdenvälisiin ja monenkeskisiin hankkeisiin
- 3) kansainvälisissä järjestöissä ja niitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista näille organisaatioille aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) rauhanvälittämistä tukevien hankkeiden valtionavustuksiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Rauhanvälitys on osa kokonaisvaltaista kriisinhallintaa. Suomen tavoitteena on edistää rauhanvälitystä aktiivisesti ja johdonmukaisesti. Suomi tukee rauhanvälitykseen liittyviä vuoropuheluprosesseja, edistää käynnissä olevien konfliktien ratkaisua sekä vahvistaa rauhanvälitystoimintaa ja rauhanvälityskapasiteettia niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Momentin määrärahoista arvioidaan olevan kulutusmenoja 350 000 euroa ja siirtomenoja 4 000 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Konfliktineston, rauhanvälityksen ja rauhanrakentamisen kyvykkyyden parantaminen (HO 2019 kerta-luonteinen)	500
Rauhanvälityksen vahvistaminen (HO 2019)	1 000
Rauhanvälitystehtävien hoito (2 htv) (siirto momentille 24.01.01)	-150
Yhteensä	1 350
2022 talousarvio	4 350 000
2021 talousarvio	3 000 000
2020 tilinpäätös	1 355 608

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Selvitysosa: Suomen kansainvälisen kehitysyhteistyön päämääränä on äärimmäisen köyhyyden poistaminen, eriarvoisuuden vähentäminen sekä ihmisoikeuksien toteutuminen. Turvalliset elinolot, ihmisoikeudet ja ihmisten mahdollisuus vaikuttaa asioihinsa, riittävä toimeentulo ja hyvä elinympäristö vahvistavat myös kansainvälistä turvallisuutta, taloutta ja ympäristöä.

Kehityspolitiikan perustana on kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030. Suomi tukee kehittyviä maita kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa sekä edistää globaalissa toimintaympäristössä tarvittavia muutoksia.

Koronapandemian vaikutuksesta äärimmäinen köyhyys ja nälkä ovat maailmassa kääntyneet kasvuun, ja monet kehitystulokset ovat vaarassa. Akuutin kriisin hoidon lisäksi toipumisvaihe edellyttää merkittävää kansainvälistä tukea ja Suomi osallistuu tähän yhteistyöhön kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avun keinoin. Pandemian vaikutukset otetaan suunnittelussa huomioon kaikissa yhteistyömuodoissa. Käynnissä olevaan yhteistyöhön tehdään tarpeelliseksi harkittuja uudelleenkehittämissä niihin, että ne tukevat yhteiskuntien kriisinkestävyyttä ja toipumista pandemiasta.

Kriisin vaikutukset kehittyvien maiden talouksiin ja yhteiskuntiin ovat laaja-alaisia. Suomen kehityspolitiikan peruslähtökohtien ja päätavoitealueiden arvioidaan säilyttävän merkityksensä myös pandemian aikana ja sen jälkeen:

- naisten ja tyttöjen oikeudet ja aseman vahvistuminen. Tyttöjen ja naisten oikeudet ovat Suomen kehityspolitiikan tärkeä painopiste. Tämä näkyy muun muassa Suomen YK- ja kansalaisjärjestöjen rahoituksessa ja maaohjelmissa
- koulutus, Suomi vahvistaa tukeaa oppimisen kriisin ratkaisemiseen kehittyvissä maissa
- kehittyvien maiden talouksien kehittyminen työpaikkojen, elinkeinojen ja hyvinvoinnin lisäämiseksi. Suomi osoittaa varoja kehittyvien maiden investointien tukemiseen Finnfundin ja muiden kanavien kautta
- toimivat yhteiskunnat ja demokratia, kehittyvien maiden verojärjestelmän kehittäminen sekä demokratia- ja oikeusvaltiotuki. Suomi kohdistaa rahoitusta kehittyvien maiden verotuskäytön ja talousosaamisen kehittämiseen
- ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen sekä ruokaturvan, veden ja uusiutuvan energian saatavuuden parantuminen sekä luonnonvarojen kestävä käyttö, mukaan lukien metsät. Suomi lisää ilmastorahoitusta osana kehitysrahoitusta ottaen huomioon osuutensa Pariisin ilmastorahoitusvastuusta. Pyrkimyksenä on ohjata puolet ilmastorahoituksesta sopeutumiseen muun muassa kansainvälisten rahastojen ja kansalaisjärjestöjen kautta. Investointi- ja lainamuotoinen tuki painottuu ilmastotoimiin.

Kehitysyhteistyön maantieteellinen painopiste on Afrikka. Painotetaan tehokkaiksi ja tuloksellisiksi todettujen YK-järjestöjen ja muun monenkeskisen kehitysyhteistyön rahoitusta Suomen painopistealueisiin keskittyen. Kansalaisjärjestöille suunnattua kehitysyhteistyörahoitusta nostetaan.

Vuoden 2022 kehitysyhteistyömäärärahojen tasoksi arvioidaan tässä talousarvioesityksessä n. 0,49 % bruttokansantulosta. Varsinaisen kehitysyhteistyön lisäksi jatketaan kestäväen kehityksen mukaisten kehittyviin maihin kohdistuvien investointien tukemista finanssisijoitusten ja lainojen avulla. Näitä varoja käytetään erityisesti ilmastotoimien rahoitukseen YK:n ilmastopimuksen mukaisesti. Vuoden 2022 talousarvioesityksessä arvioitu Suomen ilmastorahoitukseksi raportoitava osuus on n. 184 miljoonaa euroa. Hallitus tähtää pitkällä aikavälillä YK-sitoumuksen mukaiseen tavoitteeseen käyttää 0,7 % bruttokansantulosta (BKTL) kehitysyhteistyöhön sekä 0,2 % BKTL:sta tukena vähiten kehittyneille maille.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Suomen kehityspolitiikka on ihmisoikeusperustaista. Sukupuolinäkökulman vahvistamiseksi kehitysyhteistyössä Suomi tavoittelee vaiheittain EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85 % sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita. Lisäksi pyritään sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamista kaikessa kehitysyhteistyössä. Suomi kiinnittää erityistä huomiota haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden ja vähemmistöjen oikeuksien toteutumiseen ja osallisuuteen kehityspolitiikan valmistelussa. Kaikessa yhteistyössä edistetään aiempaa järjestelmällisemmin yhdenvertaisuutta, ilmastokestävää ja vähäpäästöistä kehitystä sekä ympäristön suojelua painottaen luonnon monimuotoisuuden turvaamista. Yhdenvertaisuuden edistämässä vammaisten aseman vahvistaminen on yksi Suomen kehityspolitiikan läpileikkaavista tavoitteista.

Tuotokset ja laadunhallinta

— Uudet rahoituspäätökset ja kansainvälinen vaikuttamistyö kohdistetaan hallitusohjelman antamien suuntaviivojen mukaisesti

— Humanitaarisiin tarpeisiin reagoidaan nopeasti ja rahoitus kohdennetaan sinne, missä tarve on suurin. Humanitaarisen avun tasoa nostetaan hallituskauden aikana. Suomi pyrkii varmistamaan, että humanitaariset toimijat ottavat haavoittuvassa asemassa olevat ihmiset paremmin huomioon. Erityisesti pitkittyneiden kriisien hoitaminen edellyttää rauhanrakentamisen, humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön yhteensovittamista

— Yksityisen sektorin rahoitusinstrumentteja ja kehittyviin maihin kohdistuvaa investointirahoitusta jatketaan. Tuetaan suomalaisten yritysten, kansalaisyhteiskunnan, korkeakoulujen ja julkisten laitosten mahdollisuuksia tukea kestävä kehitystä yhteistyössä kehittyvien maiden kanssa

— Kehitysyhteistyörahoituksella vastataan Suomen kansainvälisiin ilmastorahoitussitoumuksiin. Toiminnassa tähdätään ilmastonmuutoksen hillintään, samoin kuin siihen sopeutumisen ja varautumisen tukemiseen

— Toimeenpannaan päivitettyä laatujärjestelmää ja seurataan sen toimeenpanoa

Toiminnallinen tehokkuus

— Jatketaan kehitysyhteistyön tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamista tulosohjauksen avulla, tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa sekä riskien hallintaa, tulosten ja vaikutusten mittaamista, raportointia ja arviointia muun muassa ottamalla käyttöön v. 2021 valmistuneen kehitysyhteistyön toimintatapauudistuksen tuottamat käytännöt sekä laaditaan kehityspolitiikan tulos- ja vaikuttavuusraportti.

Kehitysyhteistyölle annettujen tavoitteiden mukaiset tunnusluvut

	2020 toteutuma ¹⁾	2021 ennakoitu	2022 tavoite
Suomen kehityspolitiikan painopisteiden osuus kehitysyhteistyön rahoituspäätöksistä ja vaikuttamissuunnitelmien tavoitteista (%)	93	90	93
Humanitaarisen avun osuus kehitysyhteistyöstä (%)	10	7	7
Ilmastokestävyyttä edistävän kehitysyhteistyön arvo (milj. euroa)	294	314	370
Sukupuolten välistä tasa-arvoa edistävän kehitysyhteistyön osuus (%)	36	40	40

	2020 toteutuma ¹⁾	2021 ennakoitu	2022 tavoite
Kehitysyhteistyön finanssisijoituksiin ja kehitysyhteistyölainoihin kohdennettu osuus kehitysyhteistyöstä (milj. euroa)	140	140	140
Vähiten kehittyneisiin maihin (LDC) kohdennettujen maksatusten osuus BKTL:sta (%)	0,16	0,18	0,18

¹⁾ Vuoden 2020 toteutuma on laskettu ennakkotietojen mukaan.

Kehityspolitiikan painopisteet vuonna 2022, momentti 24.30.66, arvio

	Ensisijainen tavoite (%)	Toissijainen tavoite (%)
1. Naiset ja tytöt	13	49
2. Talous ja työ	6	36
3. Koulutus ja toimiva yhteiskunta	27	32
4. Ilmastonmuutos ja luonnonvarat	12	29

Valtion kehitysyhteistyöhön kohdistettavat määrärahat vuonna 2022 hallinnonaloittain (1 000 euroa)

Ulkoministeriön hallinnonalalla momentilla 24.30.66	703 904
Ulkoministeriön hallinnonalan muilla momenteilla	194 395
Sisäministeriön hallinnonalalla	37 324
Valtiovarainministeriön hallinnonalalla	299 746
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla	4 861
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla	195
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla	1 809
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla	22 010
Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla	9 025
Ympäristöministeriön hallinnonalalla	572
Yhteensä	1 273 841

50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Valtioneuvosto voi Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentin ja 3 a ja b §:n nojalla antaa määräämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaustoiminnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalennuksia ja valtio maksaa yhtiön ottamasta muusta kuin euromääräisestä lainasta mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion. Sitoumuksia saa antaa siten, että niiden piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten ja takausten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään aiemmat tehdyt sitoumukset mukaan lukien 168 188 000 euroa ja nostettujen muiden kuin euromääräisten lainojen yhteinen pääoma enintään 100 000 000 euroa.

2022 talousarvio

—

2021 talousarvio

—

2020 talousarvio

—

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 706 175 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kehitysyhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kehitysyhteistyöhallintoon liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, ja kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen
- 3) Finnfundin toteuttaman erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen enintään 10 % Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettujen sitoumusten piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten yhteisen pääomamäärän vasta-arvosta enintään 150 000 000 euroa. Vuonna 2022 Finnfundin toteuttamaan erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 1 500 000 euroa
- 4) ministeriön ja Euroopan komission yhteistoimintahankkeiden menojen maksamiseen
- 5) Business Finlandin hallinnoimaan Developing Markets Platform -alustan kehitysinnovaatioiden rahoittamiseen Suomessa toimiville yrityksille ja muille yhteisöille valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) ja Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 1407/2013) mukaisesti. Määrärahaa saa osana Developing Markets Platform -alustaa käyttää myös Suomessa toimivien julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä harjoittavien valtion tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja vastaavien tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatioiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin
- 6) kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten tai näitä vastaavien organisaatioiden rahoittamiseen niissä toimivien asiantuntijoiden menojen maksamiseksi
- 7) humanitaariseen apuun, johon tarkoitettuja määrärahoja voidaan käyttää muiden kuin kehitysmaiden avustamiseen vain poikkeuksellisen laajan humanitaarisen kriisin niin edellyttäessä valtioneuvoston päätöksellä kyseisen maan avunpyyntöön pohjautuen. Momentin määrärahoista veloitetaan myös valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitetuista kehitysyhteistyötehtävistä virastolle tai laitokselle aiheutuvat kustannukset.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Määrärahaa saa käyttää ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeen toteuttamisen kannalta välttämätöntä.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Momentilta maksettaviin kulutus- ja investointimenoihin liittyvät arvonnlisäveromenot maksetaan hallinnonalan arvonnlisäveromomentilta 24.01.29.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	215 740 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö ¹⁾	189 025 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	47 255 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	49 350 000
5.	Humanitaarinen apu	85 150 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu- ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	4 755 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	2 050 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle	87 950 000

9.	Korkotuki-instrumentti	24 900 000
Yhteensä		706 175 000

¹⁾ Sisältää ministeriön ja Euroopan komission välisten yhteistoimintahankkeiden menoja yhteensä 771 000 euroa ja ministeriön ja Finnfundin erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen 1 500 000 euroa.

Valtuus

Vuoden 2022 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyösopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2022 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 556 019 000 euroa.

Finnfundille voidaan antaa Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettuja sitoumuksia erityisriskirahoitukseen liittyvien tappioiden korvaamisesta valtioneuvoston muutoin määräämin ehdoin siten, että sitoumusten piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään 150 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Myöntö- ja sopimusvaltuuksien jakautuminen

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	249 500 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	204 240 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	-
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	28 879 000
5.	Humanitaarinen apu	27 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	5 600 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	-
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle	22 800 000
9.	Korkotuki-instrumentti	18 000 000
Yhteensä		556 019 000

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2022	2023	2024	2025	2026—	Yhteensä vuodesta 2022 lähtien
Kehitysyhteistyövaltuus						
Ennen vuotta 2022 tehdyt sitoumukset	497 032	384 782	387 149	336 429	956 351	2 561 744
Vuoden 2022 sitoumukset	-	129 211	134 215	122 588	170 005	556 019
Menot yhteensä	497 032	513 994	521 364	459 017	1 126 356	3 117 763

Momentilta rahoitettavat erät tilastoidaan ja raportoidaan kokonaisuudessaan Suomen julkisena kehitysapuna (Official Development Assistance, ODA) taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestölle (OECD).

1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 215 740 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2022 jälkeisille vuosille yhteensä 249 500 000 euroa.

Monenkeskisen kehitysyhteistyön jakosuunnitelma	euroa, arvio
YK-järjestöt	76 584 000
Maailmanpankkiryhmä	74 185 000
Alueelliset kehitysrahoituslaitokset	30 979 000
Muut monenkeskiset järjestöt	32 350 000
Jakamaton	1 642 000
Yhteensä	215 740 000

Merkittävä osa määrärahoista käytetään Suomen maksusuuksiin Maailmanpankin ja alueellisten kehitysrahoituslaitosten lisärahoituksissa. Toinen kanava ovat yleisavustukset YK:lle. Käyttösuunnitelmakohdalta voidaan rahoittaa myös mainittujen toimijoiden kanssa tehtävää maailmanlaajuisia teemakohtaista kehitysyhteistyötä sekä niiden jäsenmaksuja ja kumppanuusohjelmia.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan mm. Maailmanpankkiryhmää, YK:n väestörahoitusta (UNFPA), Afrikan kehityspankkiryhmää, YK:n lastenrahastoa (UNICEF) ja YK:n tasa-arvojärjestöä (UN Women).

Suomen kehitysyhteistyö tärkeimpien monenkeskisten toimijoiden kanssa perustuu vaikuttamistavoitteisiin, joita on laadittu kehitysyhteistyön tulosohtauksen puitteiksi. Tärkeimmillä Suomen tukemilla monenkeskisillä toimijoilla on käytössään tulosperustainen toimintamalli.

2. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 186 754 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2022 jälkeisille vuosille yhteensä 204 240 000 euroa.

Maa- ja aluekohtaisen kehitysyhteistyön jakosuunnitelma	euroa, arvio
Afrikka ja Lähi-itä	108 400 000
Aasia	53 450 000
Itä-Eurooppa ja Keski-Aasia	15 240 000
Muut	9 472 000
Jakamaton	192 000
Yhteensä	186 754 000

Määrärahojen kohdentamisen perustana ovat maaohjelmat, jotka määrittävät yhteistyötä kumppanien kanssa. Suomi tekee kahdenvälisiä yhteistyötä seuraavien kumppanimaiden kanssa: Tansania, Mosambik, Sambia, Etiopia, Kenia, Somalia, Afganistan, Nepal ja Myanmar. Suomi tukee myös seuraavia maita ja alueita: Lähi-itä (ml. Irak, Syyria ja lähialueet), Palestiinalaisalue, Pohjois-Afrikka, Eritrea, Ukraina ja Keski-Aasia. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kumppanimaiden sektoriohjelmien yhteisrahastoja, sektoribudjettitukea kumppanimaiden hallituksille, kehitysrahoituslaitosten ja YK-toimijoiden kanssa tehtävää maakohtaista tai alueellista temaattista kehitysyhteistyötä sekä valtionavustuksia suomalaisille tai kansainvälisille kansalaisjärjestöille, yrityksille, tutkimuslaitoksille, yliopistoille ja säätiöille. Määrärahaa voidaan ohjata myös Suomen linjauksen mukaiseen humanitaariseen apuun toiminnan kannalta merkittävien maiden tai alueiden pitkittyneiden kriisien tai äkillisten kriisien ja katastrofien hoitamiseen sekä näiden kriisien ja katastrofien ennaltaehkäisyyn tai niistä toipumiseen.

Määrärahoja käytetään myös edustustoissa paikallisen yhteistyön hankkeisiin sekä kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen.

Yhteistyön tuloksia arvioidaan hankearviointien ja maaohjelmamekanismin kautta.

3. Euroopan kehitysrahasto

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 47 255 000 euroa.

Euroopan kehitysrahastosta (EKR) rahoitetaan Cotonoun sopimukseen perustuvaa EU:n sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden (AKT-maat) välistä kehitysyhteistyötä. Tuki kohdennetaan Eurooppalaisen kehityspoliittisen konsensuksen ja Cotonou-kumppanuussopimuksen linjausten mukaisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen neljännessä osassa tarkoitettujen merentakaisen maiden ja alueiden kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Osaa varoista hallinnoi Euroopan investointipankki (EIB). Suomi toimii sisäisen rahoitussopimuksen mukaisesti EIB:n kautta takaajana AKT-maille myönnettävissä lainoissa. EKR-osuuden maksukaton lisäksi varaudutaan mahdollisiin lainatakausmaksuihin.

4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 49 350 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2022 jälkeisille vuosille yhteensä 28 879 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kehitysinnovaatio- ja liikekumppanuusohjelmia, humanitaarista miinanraivausta sekä YK:n alaisen järjestöjen, ohjelmien ja rahastojen ja kehitysrahoituslaitosten sekä muiden monenkeskisten järjestöjen muita kuin tiettyyn maahan tai alueeseen liittyviä temaattisia hankkeita sekä kansainvälisten järjestöjen asiantuntijaohjelmia ja näihin liittyviä rekrytointikuluja.

Käyttösuunnitelmakohdalta myönnetään tukea korkeakouluohjelmiin sekä valtionavustuksia kansainvälisille kansalaisjärjestöille (INGO:t).

5. Humanitaarinen apu

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 85 150 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2022 jälkeisille vuosille yhteensä 27 000 000 euroa.

Humanitaarinen apu ohjataan YK-järjestöjen, kansainvälisen Punaisen Ristin ja puolikuun liikkeen sekä EU komission sertifioimien kotimaisten humanitaaristen avustusjärjestöjen kautta.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan yleisavustukset keskeisille kansainvälisille humanitaarisille järjestöille, joita ovat mm. YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR), YK:n Palestiinan pakolaisten avustusjärjestö (UNRWA), YK:n humanitaarisen avun koordinaatioyksikkö (OCHA), YK:n keskitetty hätäapurahasto (CERF) ja YK:n kansainvälinen strategia tuhojen vähentämiseksi (UNISDR). Määrärahasta rahoitetaan myös Punaisen Ristin Kansainvälistä Komiteaa (ICRC). Yleisavustusten lisäksi käyttösuunnitelmakohdalta tuetaan maakohtaisia ja alueellisia avustuseraatioita.

Humanitaarisen avun tuloksellisuutta seurataan avustusjärjestöjen omien tuloksellisuutta arvioivien tunnuslukujen sekä vaikuttamissuunnitelmien avulla.

6. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 4 755 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2022 jälkeisille vuosille yhteensä 5 600 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa käytetään muun muassa kehitysyhteistyön tietojärjestelmien ja muun kehitysyhteistyöhallinnon kehittämiseen sekä sitä tukevien asiantuntijapalvelujen hankkimiseen, kehitysyhteistyön henkilöstön koulutukseen, kehitysviestintään ja kehityskasvatukseen, kehityspoliittiseen suunnittelu- ja tutkimustoimintaan sekä asianajokuluihin ja asian selvittämisestä aiheutuviin muihin kuluihin väärinkäyttöpäilytapauksissa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahoja käytetään myös vapaaehtoisrahoituksena OECD:n kehitysapukomitean ja tilastokomitean alaiseen työhön, kansainvälisen kehitysyhteistyön avoimuutta ja korruption vastaista työtä sekä Suomen Akatemian hallinnoimaan kehitystutkimukseen sekä toimialakohtaista kehittämistä tukeviin hankkeisiin.

7. Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 2 050 000 euroa.

Evaluoitotoiminnan tavoitteena on tietoperustainen päätöksenteko. Kehitysyhteistyön evaluointitoimi on järjestelmällistä ja kattaa kaikki kehitysyhteistyömuodot ja rahoituskanavat. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kehitysyhteistyötä koskevat keskitetyt evaluoinnit ja tuetaan evaluointitoiminnan kehittämistä ja evaluointiedon hyödyntämistä ulkoministeriössä ja sen yhteistyökumppanien parissa.

Sisäinen tarkastus arvioi ja antaa suosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan edelleen kehittämiseksi kehitysyhteistyössä.

8. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle sekä kuntasektorin kehitysyhteistyölle

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 87 950 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2022 jälkeisille vuosille yhteensä 22 800 000 euroa.

Kansalaisjärjestöjen kautta kanavoitavalla avulla vahvistetaan kehittyvien maiden elinvoimaista, moniarvoisuuteen ja oikeusperustaisuuteen pohjautuvaa ja aktiivista kansalaisuutta edistävää yhteiskuntaa. Tukea myönnetään hankkeisiin, jotka täyttävät asetetut laatuksiteerit ja edistävät Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden toteutumista.

Merkittävin osa määrärahoista kohdennetaan suomalaisten järjestöjen kautta ohjelmatukena. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan myös muiden suomalaisten kansalaisjärjestöjen hankkeita. Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voidaan käyttää myös kansalaisjärjestöjen Suomessa tapahtuvaan kehitysviestintään ja globaalikasvatukseen. Lisäksi tukea myönnetään kansainvälisille kansalaisjärjestöille (INGO:t) ja EU-rahoitteisten hankkeiden kansallisiin osuuksiin.

Ohjelmatukijärjestöille myönnettyä määrärahaa voidaan ohjata myös Suomen linjauksen mukaiseen humanitaariseen apuun kumppanimaiden tai -alueiden kohdatessa äkillisen kriisin tai katastrofin.

Käyttösuunnitelmakohdalta myönnettävien valtionavustusten hakijoille asetetaan valtionavustuslain mukainen vaatimus omarahoitusosuudesta.

9. Korkotuki-instrumentti

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 24 900 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2022 jälkeisille vuosille yhteensä 18 000 000 euroa.

Määrärahat kohdennetaan tukemaan kehittyvien maiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä OECD:n vientiluottoja ja korkotukiluottoja koskevan niin sanotun konsensussopimuksen mukaisesti. Kehittyviin maihin myönnettävistä korkotukiluotoista on säädetty laissa kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotoista (1114/2000). Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voi käyttää myös myönnettyjen luottojen käytön seurantaan ja valvontaan, hanke-esitysten valmisteluun ja arviointiin sekä hankkeisiin liittyvän teknisen avun tukemiseen. Määrärahaa ohjataan myös uuteen investointitukeen kehittyville maille (Public Sector Investment Facility).

Momentin määrärahoista arvioidaan 95 % käytettävän siirtomenoihin ja 5 % kulutusmenoihin.

Yhteistoimintahankkeista saatavat tulot on merkitty momentille 12.24.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Afrikan rauhanrahasto EfP (siirto momentille 24.90.66)	-5 000
Euroopan naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välinen NDICI (siirto momentille 28.92.69)	-23 245
Kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön tuki; globaalikasvatus	-200
Kehitysyhteistyön BKTL-tason varmistaminen (HO 2019)	-1 000

Kertaluonteinen rahoitus kehitysyhteistyöhön (HO 2019 kertaluonteinen)	-55 000
Turkin pakolaisavun koordinoituväline; Suomen kansallinen rahoitusosuus	-38
Yhteistoimintahankkeiden menot	-1 110
Tasomuutos	30 709
Yhteensä	-54 884

2022 talousarvio	706 175 000
2021 talousarvio	761 059 000
2020 tilinpäätös	735 536 000

67. Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen ulkoministeriön toimialaan liittyville demokratia- ja oikeusvaltiokehitystä edistävälle toimijoille.

Määrärahasta myönnettävä valtionavustus voi kattaa avustuksen kohteena olevasta toiminnasta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyden määrän.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Määrärahaa saa käyttää myös yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

Valtuus

Vuoden 2022 aikana saa tehdä Demo Finlandille tai Helsingin yliopiston yhteyteen perustetulle Oikeusvaltiokeskuskelle uusia sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2022 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 3 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2022	2023	2024	Yhteensä vuodesta 2022 lähtien
Valtuus 2022 yhteensä		3 000	-	3 000
Menot yhteensä		3 000	-	3 000

Määrärahasta myönnettävien valtionavustusten tulee liittyä demokratian ja oikeusvaltiokehityksen edistämiseen. Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti. Määrärahasta on tarkoitus myöntää valtionavustusta Demo Finlandille, joka on suomalaisten eduskuntapuolueiden yhteistyöjärjestö ja edistää moniarvoista demokratiakehitystä. Lisäksi määrärahasta on tarkoitus myöntää valtionavustusta Helsingin yliopiston yhteyteen perustetulle Oikeusvaltiokeskuskelle. Oikeusvaltiokeskus on verkostomainen toimija, joka tukee oikeusvaltioperiaatteiden vahvistamista kehittyvissä maissa Suomen hallitusohjelman ja kehityspolitiikan painopisteiden toteuttamiseksi. Keskus myös kokoaa yhteen suomalaista oikeusalan asiantuntemusta tavoitteena edesauttaa Suomen kansainvälistä verkostoitumista oikeusvaltiokysymyksissä.

Momentilta myönnettävään rahoitukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

2022 talousarvio	3 000 000
2021 talousarvio	3 000 000
2020 tilinpäätös	3 000 000

88. *Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) uusien osakkeiden merkitsemisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	10 000 000
2021 talousarvio	10 000 000
2020 tilinpäätös	60 000 000

89. *Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset* (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 129 730 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää finanssisijoituksiin ja lainoihin osana Suomen kehitysyhteistyötä.

Määrärahaa ja momentin myöntö- ja sopimuksetekovaltuuksia saa käyttää lainojen myöntämiseen vakuutta vaatimatta Latinalaisen Amerikan kehityspankin sijoitusyhtiö IDB Investille, Pohjoismaiden kehitysrahastolle (NDF), Kirkon ulkomaanavun FCA Investments -vaikuttavuussijoitusrahastolle sekä Finnfundille. Finnfundin laina voidaan myöntää ehdoin, että valtio voi vaihtaa lainan Finnfundin osakkeiksi. Lainaa voidaan alistaa etuoikeusasemaltaan muihin Finnfundin ottamiin vieraan pääoman ehtoihin lainoihin.

Valtuus

Vuoden 2022 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyön finanssisijoitussopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2022 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 10 000 000 euroa.

*Selvitysosa:***Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)**

	2022	2023	2024	Yhteensä vuodesta 2022 lähtien
Ennen vuotta 2022 tehdyt sitoumukset	40 000	89 730	-	129 730
Vuoden 2022 sitoumukset	-	10 000	-	10 000
Menot yhteensä	40 000	99 730	-	139 730

Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti. Määräraha on tarkoitettu käyttämään kohteisiin, jotka kansantalouden tilinpidossa eivät lisää valtiontalouden alijäämää ja joilla on palaumaodote.

Vuoden 2022 määräraha kohdennetaan v. 2019 laaditun investointisuunnitelman tavoitteiden pohjalta päätettäviin kohteisiin, erityisesti ilmasto- ja kehitysrahoitukseen, vähiten kehittyneiden ja Afrikan maiden kehitykseen ja sukupuolten välisen tasa-arvon tukemiseen.

Vuoden 2022 määräraha kohdennetaan lainoihin ja rahastosijoituksiin Latinalaisen Amerikan kehityspankin sijoitusyhtiö IDB Investille, Kirkon ulkomaanavun FCA Investments -vaikuttavuussijoitusyhtiölle sekä Pohjoismaiden kehitysrahasto NDF:n kanssa toteutettavaan ilmastohankkeeseen. Lisäksi vuoden 2022 määrärahaa käytetään vuoden 2021 valtuuksista kehitysrahoituslaitos Finnfundille myönnettävään lainaan.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	129 730 000
2021 I lisätalousarvio	—
2021 talousarvio	129 730 000
2020 tilinpäätös	129 730 000

90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot

50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 641 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen ulkoministeriön toimialaan liittyville järjestöille.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentilta myönnettävien valtionavustusten tulee liittyä Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisiin linjauksiin ja kansainvälisiin sitoumuksiin sekä yleisesti ulkoministeriön toimialaan. Painopisteinä ovat sääntöpohjainen kansainvälinen yhteistyö, konfliktinehkäisy, kriisinhallinta ja rauhanvälitys, ihmisoikeudet ja inhimillinen turvallisuus, Euroopan unioni globaalina toimijana, laaja-alainen transatlanttinen yhteistyö sekä ilmastonmuutokseen liittyvät turvallisuusuhat. Määrärahasta 445 000 euroa on tarkoitus varata kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotukseen. Valtionavustuksista järjestetään erilliset hakukierrokset.

Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

2022 talousarvio	1 641 000
2021 talousarvio	1 641 000
2020 tilinpäätös	1 741 000

51. Häädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 45 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) konsulipalvelulain (498/1999) mukaan häädänalaisessa asemassa olevien henkilöiden kotiuttamisesta ja avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) edellisistä aiheutuviin tileistä poistoihin
- 3) avustuksien maksamiseen ulkomailla.

2022 talousarvio	45 000
2021 talousarvio	45 000
2020 tilinpäätös	17 753

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 99 894 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen.

*Selvitysosa:***Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)**

Maksuosuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	28 687 000
Maksuosuus YK:n talousarvioon	10 527 000
Maksuosuus YK:n rauhanturvajoukoille	22 853 000
Maksosuudet muille YK:n alaisille järjestöille ja rahastoille	7 114 000
Kemiallisen aseiden kieltojärjestön jäsenmaksu (OPCW)	300 000
Euroopan Neuvoston jäsenmaksut	3 770 000
OECD:n jäsenmaksu	3 299 000
WTO:n jäsenmaksu	841 000
Maksosuudet Etyjin talousarvioihin	5 285 000
Maksosuudet EU:lle	9 815 000
Ydinkoekieltosopimus; Suomen maksuosuus valmistelukomitean kustannuksista	571 000
Maksuosuus kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	1 115 000
Muut jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	5 717 000
Yhteensä	99 894 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Euroopan Neuvoston jäsenmaksut	220
Maksosuudet muille YK:n alaisille järjestöille ja rahastoille	3 043
Maksuosuus EU/Athena-mekanismin yhteisiin kuluihin	-1 340
Maksuosuus Euroopan rauhanrahastoon	4 504
Maksuosuus Euroopan rauhanrahastoon (siirto momentilta 24.30.66)	5 000
Maksuosuus kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	-10
Maksuosuus YK:n rauhanturvajoukoille	2 309
Maksuosuus YK:n talousarvioon	666
Muutokset muissa jäsenmaksuissa ja rahoitusosuuksissa	-22
OECD:n jäsenmaksu	107
Valuuttakurssimuutokset	-1 203
WTO:n jäsenmaksu	-33
Yhteensä	13 241

2022 talousarvio	99 894 000
2021 talousarvio	86 653 000
2020 tilinpäätös	87 632 000

68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen monenvälisten hankkeiden menojen maksamiseen
- 2) pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa tukevien hankkeiden menojen maksamiseen
- 3) hallituksen Venäjä-politiikan toimeenpanoa tukevien hankkeiden menojen maksamiseen
- 4) kansainvälisten rahoituslaitosten yhteydessä toimivien rahastojen tukemiseen
- 5) kansainvälisissä järjestöissä, rahoituslaitoksissa tai näitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön sekä Venäjä-politiikan toimeenpanon tukemiseen liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen
- 7) enintään yhdeksää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkausmenojen rahoittamiseen valtion virastojen ja laitosten Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen hankkeissa.

Selvitysosa: Alueelliseen yhteistyöhön osallistuminen on Suomelle tärkeä keino edistää vakautta, turvallisuutta, kestäväää kehitystä ja taloudellisia yhteistyömahdollisuuksia Itämeren, Barentsin ja arktisella alueella. Suomen asemaa aktiivisena ympäristö- ja ilmastotoimijana vahvistetaan ja vastataan nouseviin haasteisiin, kuten terveysturvallisuus. Keskeisiä yhteistyömekanismeja ovat alueneuvostot (Arktinen neuvosto, Barentsin euroarktinen neuvosto ja Itämeren valtioiden neuvosto) ja pohjoisen ulottuvuuden kumppanuudet. Lisäksi rahoituksella tuetaan hallituksen Venäjä-politiikan toimeenpanoa.

Suomen osallistumista monenkeskiseen alueelliseen yhteistyöhön ohjaavat Suomen arktisen strategian, Euroopan unionin arktisen politiikan, Suomen Itämeren alueen strategian, Euroopan unionin Itämeren alueen strategian ja pohjoisen ulottuvuuden politiikan tavoitteet. Tavoitteena on edistää kansainvälisen rahoituksen ohjautumista Suomelle tärkeisiin hankkeisiin.

Momentin määrärahasta arvioidaan olevan siirtomenoja 3 840 000 euroa ja kulutusmenoja 960 000 euroa. Pääosa momentin määrärahasta siirretään muiden hallinnonalojen käyttöön.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Arktisen ja Barentsin alueen yhteistyö	2 600 000
Itämeren alueen ja pohjoisen ulottuvuuden yhteistyö	1 500 000
Venäjä-politiikan toimeenpano	700 000
Yhteensä	4 800 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyön vahvistaminen (HO 2019)	400
Yhteensä	400

2022 talousarvio	4 800 000
2021 talousarvio	4 400 000
2020 tilinpäätös	3 000 000

87. Pääomasijoitus Instex S.A.S.:lle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Instex S.A.S:n osakkeiden merkintähinnan ja muun pääoman maksamiseen.

Selvitysosa: Suomi on vuonna 2020 liittynyt Iranin kaupan rahoitusinstrumenttiin merkitsemällä noin 2 % ranskalaisen osakeyhtiön Instex S.A.S:n osakekannasta. INSTEX:in tarkoituksena on hoitaa Iranin ja Euroopan väliseen kauppaan liittyvä rahaliikenne niin, että eurooppalaisten hyödykkeiden viejät Iraniin saavat maksunsa eurooppalaisilta iranilaishyödykkeiden tuojilta ja päinvastoin. INSTEX toimii vain Yhdysvaltojen pakotteiden ulkopuolisilla kaupasektoreilla.

Suomi on sitoutunut lisäpääomittamaan Instex S.A.S.:ia vuonna 2022.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2022 talousarvio	300 000
2021 talousarvio	300 000
2020 tilinpäätös	100 000

95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtiolla käytössä olevien taloushallinnon tietojärjestelmien valuuttatietojen ja pankkien virallisten päivänkurssien välisten laskennallisten kurssierojen kattamiseen

2) muiden valuuttamääräisten ulkomaisten maksujen laskennallisten kurssierojen kattamiseen.

2022 talousarvio	500 000
2021 talousarvio	500 000
2020 tilinpäätös	1 376 072